

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

17. szám.

VIII. évfolyam.

1937. Szeptember 1.

Szent István napja.

A Bizalom évről évre részletesen beszámolt a Szent István nap megünnepléséről. Ezt az idén is, a szokásos ragyogó és magasztos módon ünnepelte meg úgy a belföldi, mint a külföldi magyarság. A Szent Jobb körmenete és az avval kapcsolatos ünnepi szent mise volt az összes ünnepek csúcspontja. — Érdekes új vonása volt az idei Szent István napjának, hogy ezt a magyar protestantizmus is hivatalosan megünnepelte. Ravasz László református püspök ünnepi beszédének kivonatát közöljük.

Ravasz püspök beszéde az első református Szent István-ünnepen.

„Szent lesz a magyar, ha elfordul minden pogányságtól.“

A magyar református egyházban most ünnepték első ízben Szent István király emlékét, Ravasz László püspök a Kálvin-téri templomban szentbeszédet mondott:

— A magyar nemzet előtt kilenc-száz éve háromféle lehetőség állott. Az első, hogy megmarad a régi pogányságban, az ennek megfelelő népszervezetben és a Keletről hozott erkölcsökben. A második lehetőség az volt, hogy a keleti kereszténységhez áll. Ha emellett döntött volna a magyarság, akkor a Balkán már ezelőtt ezer esztendővel Pécsváradig terjedt volna, Trianon talán helyrehozhatatlanná válik és legjobb esetben most léptünk volna rá a szabad államiság magaslatára.

— Ezért volt gonviselészerű István király döntése, aki a harmadik utat választotta és a nyugati kereszténységhez kapcsolta nemzetét. Ha Szent István a nyugati kereszténységet akarta, akarnia

kellett a germán művelődésközösséget, mert abban a történelmi adottságban ez a kettő elválaszthatatlan volt.

— A régi nemzeti pogányság — mondta a püspök a továbbiak során — ellentétben állott az új hit szellemével és a magyarnak úgy kellett kereszténnyé lennie, hogy meg ne szűnjön magyarnak lenni s úgy kellett magyarnak maradnia, hogy mégis kereszténnyé válhasson; úgy kellett műveltnek lenni, hogy meg ne szűnjék magyarnak maradni. Ezekkel a nehézségekkel István király ropant egyénisége megküzdött. Ellenségeiből barátok lettek. Mindig magányos volt, de soha meg nem alkudott, meg nem tántorodott. Eszményeket pusztított, hogy drágább eszményeket adjon, ősi, öröklött érzéseket irtott, hogy nagyobb szenvedélyeket gyűjtson. Ezt a munkát nem lehetett végrehajtani csak annak, aki meg volt győződve arról, hogy Isten a sötétségből a világosságra hívta a magyar nemzetet. A legnagyobb dolgokat csak akkor lehet végrehajtani, ha az ember eszköznek érzi magát és mindenestől fogva Istennek engedelmeskedik.

— István király megismerte Isten elrejtett gondolatát, körülvette az új nagy tény: akarta vagy nem akarta, prófétává lett, népe Mózesévé, egy új és örök éltető igazság apostolává. Tehát nemcsak hős, király és vezér, hanem mindenekfelett hitvalló is. A legnagyobb király volt a leghívőbb magyar.

— Ha református értelemben, hitvallásaink szerint szent az ember, aki nem a maga hasznát, hanem az Isten dicsőségét szolgálja, akinek nem drága a saját maga élete, oltárra dobja, amikor Isten dolgairól van szó: akkor az első magyar király az evangéliumi egyház szerint is szent volt. Szent, mert mindenkinek szentté kell lennie, akihez az Evangélium hívogatója nem hiába érkezik el. Tehát

végeredményben nem az a fontos, hogy István király hitvalló és szentéletű ember volt, hogy eleink áttértek a keresztény vallásra, az az életkérdés, hogy ez a nemzetek s a mindenkori magyar megérti-e az örök istváni proféciát: magyar nép, szent nemzeté kell lenned! És szentté azzal lesz, ha magát mindenestől fogva Isten szolgálatára adja.

— A magyarnak tudnia kell, hogy az ő gazdája Isten, ez a nemzet legyen a legistenfélőbb, forduljon el a bűnnek, a halálnak és Sátánnak birodalmától. Szent nemzet lesz a magyar, ha bűnbánó nemzeté válik, egyedül Krisztustól várja üdvösségét. Szent lesz a magyar akkor, ha elfordul minden pogányságtól, cédaságtól, szemérmelenségtől, a családot Isten templomának nézi és e mulandó világban Isten dicsőségét szolgálja; ha nem emberekben bizik, nem emberektől várja szabadítását, hanem egyedül Annak hatalmas dolgait hirdeti, aki a sötétségből a világosságra átvezeti. Evangéliumi élet, tiszta család, megszentelődött közélet teszi szentté a nemzetet, Krisztus királyságát építi: ha ezen a földön mindenki magyar érzéssel, magyar erkölccsel és magyar étellel, magyar lélekkel, magyar életminőséggel él...

Világ folyása.

A Japán kínai háború kínai területen folyik és így kétszeresen súlyos megpróbáltatást jelent Kína lakosságára nézve, kínai vélemény szerint a japánok kínai gazdasági kihasználására törekszenek, mivel elszaporodott népessége hazája jelen keretei között már nem tud jól megférni.

A magyar posta leleményességé. A magyar posta leleményességét bizonyítja az a levél, amelyet az elmúlt napokban adtak fel Budapesten, a Kálvin-téren. A levélre egy húszfilléres bélyegen kívül a címzett neve helyett csupán egy férfitorzképet rajzoltak, rendeltetési helynek szánt részén pedig egy uborka látható. Ezt a furcsán megcímzett levelet másnap délelőtt féltíz órakor Nagykőrösön kikézbécsítették Szalay Ambrus városi anyakönyvvezetőnek. Szalay külföldi barátaival fogadott, hogy a magyar posta nyomozóirodája világviszonylatban is a legelső helyen áll és ő maga adta fel az ilyen módon „megcímzett“ levelet. A posta nyomozóirodája még aznap este megállapította, hogy a zöld uborka csak Nagykőröst, az „uborkavárost“ jelképezheti, a nagykőrösi postahivatalban pedig már könnyű volt kitalálni, hogy ki a címzett. A postaigazgatóság egyébként levélben kérte meg Szalay Ambrust, hogy ezt a nem mindennapi érdekességű levelet ajándékozza a posta múzeumának.

Szigorú eljárás indul az állatkinzók ellen. A vidéki főkapitány az állatvédelemről szóló rendelet fokozottabb érvényesítése céljából átiratot küldött az alája tartozó rendőrkapitányságoknak. Az átirat szerint több panasz érkezett a belügyminiszterhez, hogy némelyek megengedhetetlen módon, durván és botránkoztatón ütlegetik a lo-

vakat, különösen hidak feljáróinál. Másrészt túlterhelik a szekereket és azok elhúzására ostorral kényszerítik az állatokat. A vidéki főkapitány intézkedik, hogy a legszigorúbban és soron kívül indítsanak eljárást az állatkinzók ellen.

Égő autó az Andrássy-úton. Ragyogó napsütésben zajlott az Andrássy-út megszokott világvárosi forgalma. Az egymás mögött száguldó gépkocsik közé egy kissé kopottas egérszürke kocsik akart bekanyarodni a gyalogjáró mellől, a Párisi Nagy Áruház épülete előtt. A vezető kinyújtott karral adta meg a jelet. Ebben a pillanatban a gépkocsiból láng csapott ki. A kormánykerék mellől kiugrott a vezető, ijedten kiáltott segítségért. Egy-két szempillantás és lángokban állott az autó motorháza. A benzin kiömlött az útra. A láng emeletnyi magasságba csapott, már ott bújkált a gyalogjárót szegélyező fák ágai között. Hatalmas tömeg verődött össze úgyszólván pillanatok alatt. Itt-ott fényképezőgépek tüntek elő. Mintha egy hangosfilm izgalmas jelenete volna, olyan gyorsan történt minden. Egy rendőr az égő gépkocsihoz rohant, egy másik rendőr az utcai telefonfülkéből telefonált. A lángoszlop egyre nagyobb, az emberek, autók tömege egyre nő. A távolból szirénabúgás. Tűzoltók. Leugranak a hatalmas piros gépről. És most milyen gyorsan megy minden.

— Már oltanak!

— Sugárfecskendővel dolgoznak, — mondta valaki.

A hatalmas, mohó láng szikrázva tört a magasba. Megnőtt, megerősödött a tűz, de csak egy pillanatra. Aztán egyre fogyott az ereje, itt-ott fellobbant még, azután csak pislákol. Percek alatt kialudt teljesen... Az autótábor megindult innen is, onnan is. Az emberek is tovább mentek, futó pillantást vetve a gépkocsironcsra, melynek az amerikai tetőjét is elemésztette — úgyszólván az utolsó pillanatokban — a láng. A tűzoltók megállapították a tűz okát: az autó motorházában a benzincsap eltört és indításkor az akkumulátor szikrája meggyújtotta a benzint.

Nagyapák labdarúgócsapata. Lingdale községben (Angliában) néhány évvel ezelőtt megalakították a „Nagyapák labdarúgócsapatát.“ A klub nagyon népszerű lett és nem lehet csodálni, hogy a labdarúgócsapat szülőföldjén hamarosan más helységek is követték a példát. A legközelebbi napokban fog mérkőzni egymással a lingdalei és canningtowni nagyapacsapat. A London melletti Canningtown csapatának az a nevezetessége, hogy a legfiatalabb tagja is felül van a hetven esztendőn, az első csapat kapitánya, C. Burton, 85 éves. A klubnak 190 tagja van és az életkoruk összesen 14 000 esztendő.

Mire jó a cellofán? Jugoszláviának egyes vidékein a háború előtt az volt a szokás, hogy a gazdag parasztlányok nyakukban viselték a hozományukat. Az aranypénzekből nyakláncot csináltak és akinek dúsabb volt a nyaklánc, azt természetesen sűrűbben rajzolták körül a kérők. Mostanában eltűnt az arany, de az ötletes leányok megtalálták a módját, hogy a pénzüket mutogass-

sák. Kis cellofántokba helyezik az összehajtogatott ezerdináros bankjegyeket, ezeket illesztik össze nyaklánccá és legújabbán ezzel az ékszerrel felcícomáznak jelennek meg a falu társadalmi összefüvetéin.

Az egyiptomi király esküvője. Kairói jelentés szerint Faruk király esküvőjét február 11-ére tűzték ki. Az uralkodó ezen a napon tölti be 19. évét.

A megközelíthetetlen Himalája.

A világ legmagasabb hegysége még ma is megközelíthetetlenül áll az emberek előtt. A legkitűnőbb hegymászók, a legnagyobb szerűben felszerelt expedíciók, kísérleteztek már évtizedek óta, hogy feljussanak a megközelíthetetlen hegycsúcsok egyikére. Eleinte az volt a kitűzött szándékuk, hogy a legmagasabb csúcsot, a 8882 méter magas Mount Everest-et, vagy amint a benszülőttek nevezik, Csomó Lungma-t megmásszák, de amikor egymásután 4 expedíció valloott kudarcot, beérték volna már a kisebb, legalább 8000-es csúcsok egyikével, de a Himalája máig is állja a harcát és egyetlen 8000-es csúcsát sem sikerült még megmászni. Repülőgéppel átrepültek már a hatalmas hegycsúcsok felett, de emberi láb még nem érintette a legmagasabb csúcsok egyikét sem.

Valóságos hősi elszántsággal indulnak neki majd minden évben a hegymászók a megoldhatatlan feladatnak. A héten érkezett a szomorú hír, hogy a német Himalája-expedíció, amelynek kitűzött célja a 8120 méter magas Nanga Parbat csúcs megmászása volt, lavinába került és még csak közel sem jutott a céljához, kettő kivételével valamennyi tagja elpusztult. Egyedül Wien professzor, az expedíció vezetője és egy társa menekült meg, kilenc legelsőrangú német hegymászó lelte halálát a lezúduló hótömegben. A Nanga Parbat — bár lényegesen alacsonyabb, mint a Mount Everest —, már igen sok áldozatot szedett, itt veszett nyoma még 1895-ben a világ akkori ismert legjobb hegymászójának, Mummery-nek is, a múlt évi német Nanga Parbat expedíciót is azért kellett abbahagyni, mert két tagja szerencsétlenül járt.

A legmagasabb hegycsúcs, amit valaha ember megmászott, a szintén Himalája-csoportoz tartozó Nanda Devi, amely csak 7821 méter magas ugyan, de megközelítése ugyanolyan nehézségekkel jár, mint akármelyik 8000 méteres Himalája hegycsúcs. 1936 augusztusában jutott fel ide a Brown tanár vezetése alatt álló angol-amerikai expedíció. A német Dyrenfurth expedíció, amely a 8120 méter magas Nanga Parbat-ot szemelte ki céljául, sikertelenül volt kénytelen visszafordulni, pedig már nagyon közel járt céljához. A legmagasabb pont azonban, ahol ember valaha is járt, jóval túl van a 8000 méteres zónán. Az 1933 évi Mount Everest-expedíció két tagja, Mallory és Irvine, hiteles adatok szerint 8350 méter magasságból indultak neki az utolsó ostromnak, hogy oxigéntömlőkkel felszerelve feljussanak a csúcsra. Lennmaradt társuk körülbelül 8500 méter

magasságig látta őket távcsövén, akkor hófelhőbe kerültek és soha többé nem látta őket senki. Örök rejtély marad, hogy feljutottak-e a csúcsra és csak azután érte őket a halál, vagy még felfelé menet közben kerültek olyan hóviharba, amely lesodorta őket a mélységbe, vagy ott fagytak meg 8000-es magasságban.

A nepali és tibeti lakosság szerint a Himalája csúcsain gonosz és hatalmas szellemek tanyáznak, akik nem tűrik, hogy teremtett ember betegye a lábát birodalmukba. A legnagyobb nehézség teherhordó és segítő csapatokat toborozni az expedíciókhoz, mert mindenki fél a hegyek gonosz szellemeitől, akik sokkal erősebbek, mint az ember és minden betolakodót elpusztítanak. A mostani katasztrófa ismét gondolkodóba ejtheti az embereket, hogyha nem is laknak gonosz szellemek a Himalája csúcsain, a rettenetes időjárási viszonyok és szinte megoldhatatlan hegymászóproblémák olyan súlyos és olyan veszedelmes helyzeteket teremtenek, hogy kérdés, egyáltalában érdekes-e mindaddig foglalkozni a 8000-es hegycsúcsok megmászásának kísérleteivel, amíg az expedíciók felszerelése nem olyan tökéletes, hogy biztosítsa a hegymászók életét és testi épségét.

Az ember azonban szereti a harcát és ha 1922 óta hét Himalája-expedíció járt is szerencsétlenül és dolga végezetlenül volt kénytelen visszafordulni, mégsem kételkedünk abban, hogy legközelebb újra nekivág a megközelíthetetlen hegynek egy még jobban felkészült, még nagyobb lelkesedéssel és akaraterővel dolgozó expedíció, hogy végrehajtsa azt, ami eddig egyetlen embernek sem sikerült.

Fogház-történet.

A nehéz, vaspántú ajtó, — amint azt az angyal megérintette, — hangtalanul kinyílt. Vakító fényár töltötte meg a cellát.

Álmából kiszakítva, ijedten ugrott fel a rab, hunyorgó szemei semmit sem láttak, csak mikor a hangot hallotta, állt a szokás feyenceként feszes vigyázz-állásba.

— Mért vagy itt?

— Lopásért. Nyolc havi börtön.

— Megérdemelted?

— Igazságtalanság történt velem. Hisz nem is találták meg nálam az órát. Lebuktam, mert már ötször voltam büntetve. Nem hittek nekem, akárhogy is esküdöztem. Pedig nem is találták meg nálam az órát. Nem emberek ezek!

Mozdulatlanul aludt tovább a rab. A szomszédos cella lakója sem látta, hogy ki szól hozzá, csak hetykén felelt.

— Súlyos testi sértésért. Egy év.

— Sokallod?

— Hát mán hogyné? Hisz csak egy ojan boros kis tréfa vót. Azt mongya a Vakkanó, teccik tunni, ő a szomszédom jobb kéz felül, már mint a templom irányába, a becsületes neve Nagy Pál, de hát ojan micsodás beszéggye van... Kérem tisztelettel, azt mongya Vakkanó, de már egy har-

madik litert nem fizecc, ahó nincs szíved, te mocok! Mit, mondom én, hogy nekem nincs szívem? Aranyból van a szívem, mondom én. Hoci egy litert, Mózsai, mondom én és amikor hozza, fogom az üveget és úgy, ahogy vót, a fejibe vágtam.

— Bűnösnek érzed magad?

— Már hogy én? Hisz ő kezdte.

Töltött puskával ment az ör, végig a folyosón. A figyelő lukon keresztül minden cellába bepillantott s mindenütt nyugtalan, horkanó, nyöszörgő álm csapott feléje.

Közben kinyílt a harmadik cella ajtaja. Keszlett emberke meredt a láthatatlan fénybe.

— Mért vagy itt?

— Sikasztás. Másfélévi börtön.

— Hibás vagy?

— Én, kérem alássan? Hogy tetszik azt gondolni? S hosszú szóáradatban vádolt mindenkit csak önmagát nem.

A folyosó utolsó cellája nyílt ki. Töpörödött, öreg arcból két világtalan szem tekintett ki. Kúsa bajszu emberke állt vigyázzban.

— Örmester úrnak jelentem alássan, egy a létszám.

— Mért vagy itt?

— A bírák szerint csalárd bukásért.

— Csak a bírák szerint? Szerinted nem?

— Szerintem is. De én már rájöttem, hogy más bűnökért is. Más mulasztásért is.

— És a bírák nem tudnak róla?

— A bírák nem tudnak róla. Ők csak azt tudhatják, amit hallanak és látnak. Ők csak azt tudhatják, hogy jólmenő boltom volt, a legjobb bolt a városban. A fiamat ügyvédnek tanítottam, az sok pénzt vitt el. Aztán akadt valaki, ki a lányomat elvette volna. Csúnyácska szegény, nagyon rám ütött, így hát nagy hozományt kellett adnom. De jött egy száraz év, rossz terméssel. Senkinek sem volt pénze. Mégis új bolt nyílt meg szemben. Aztán volt egy esős év, árvízzel. És hogy megfizethessem a még hátralékos hozomány-részt... csaltam... hamisítottam... sikasztottam... Ezt tudják a bírák.

— De te másról is tudsz?

— Én másról is tudok. Itt, ettől a négy fal-tól tudtam meg. Mikor a fiam írt, hogy ügyvédnek nem lehet feyenc az apja. Mikor a lányom írt, hogy nem csodálkozik az ítéleten, megérdemeltem, hiszen az urának is tartozom még két részlettel.

— Fájjt?

— Fájjt. Jobban, mint a zárt ajtó és az időtlen évek. Most már egészen egyedül voltam, mindenki elpusztult a vízőzönben, nem élt már senki a földön, csak én, egy cellában egyedül és egy feyveres ör az ajtó előtt. Társat akartam. Egy szerető, kegyelmes társat... Mint suhogó korbács, volt az a magány... És egyszer csak emlékeztem, hogy gyermekkoromban sokat beszéltek Róla, sok szépet és jót. De... nem jutott eszembe a neve... nem tudtam, milyen, nem tudtam, hogy ki is Ő?

Hideg és szenvtelen, mint a vádat mondó ügyész? Szigorú és súlyos, mint a bűnöst kiáltó bírák? Vagy közönyös és megvető, mint a folyosón unatkozó ör? Milyen?... Nem tudtam. És nem tudtam a nevét sem. Tekintetes királyi törvényszék, nagyságos elnök úr... ezt tudtam... mást nem. Nagyságos elnök úr! Szólhatok így Hozzá? Imát sem tudtam, csak az hangzott messziről bennem: Mi Atyánk! Mi Atyánk... ez a két szó volt minden, amit tudtam. Gyötörtem magam, hogyan is megy tovább?... Ököllel szoritottam a fejem, vad kívánsággal kutattam az agyamat, a tehetetlenség dühe könnyeket vert a szemembe... Mit kell még mondani?... Mi Atyánk... százszor, ezerszer mondtam el minden nap. Mást nem mértem mondani. Más-kép nem mertem Őt szólítani. Hogy is mertem volna, hisz most már tudtam, hogy gyalázatos bűnös vagyok. Gyilkos vagyok, a sajátmagam gyilkosa. A börtönbüntetést le lehet tölteni, a pénzeket vissza lehetne fizetni, mindent, mindent jóvá lehetne még tenni, csak... csak ezt nem. Csak ezt nem. Nem volt mivel Hozzá kiáltani, nem volt mit felkínálnom Neki,— koldusnak mindig adtam kenyeret, lelkemnek soha. Elsenyvedt, elszáradt, meghalt. Észre se vettem. És nem tudtam, hogy bomlásának párái gyermekeim lelkét is magukkal ragadták. Azok is meghaltak, megöltem őket, tudatlanul, de én magam! Mi Atyánk... mit is kellene Hozzá kiáltanom? Hogy lehet Hozzá eljutnom? Merjek-e szólani? Szabad-e Hozzá fordulnom? Mi Atyánk... ezerszer, tízezerszer mondtam naponta és sírtam tehetetlen dühömben, sírtam és sírtam... hisz még kihallgatást sem kérhetek, még kegyelemért sem esdhetek, ha nem tudom a bírám nevét. Kihez forduljak? Az utát sem látnám már, mert szemem fénye kialudt. Kioltották a könnyek. Mi Atyánk... tízezerszer, százezerszer mondtam, könnyeim ezt rebegték, szívem ezt dobogta, fülemben ez harangozott... Egyedül a sötétségben: Mi Atyánk. Egyedül a sivatagban: Mi Atyánk...

Csendesen csukódott be az ajtó.

Az angyal ment tovább.

Mig a többi cella sötétségben maradt, ebben az egyben, egész éjjel, égi fény ragyogott... S a Kereső megtalálta azt, akit keresett.

A vizesések országa.

Norvégiát hol az „Éjféli nap országának”, — mert féléven át éjfélkor is világos van északi részében — hol pedig a „Fjordok* hazájának” szokták nevezni. Pedig ugyanilyen joggal lehetne a vizesések országának is hívni. Ha szigorú rangsorba akarnók szedni Norvégiának a vonzó érdekességét, akkor a vizesések talán csak a harmadik helyre szorulnának a fjordok és az éjféli nap után, de nélkülük el sem lehet képzelni ezt a csodálatos országot. Ha pedig valaki azzal kísérleteznék, hogy megszámlálja, mennyi vizesést látott norvé-

* A hegyek közé mélyen benyúló, keskeny, sziklás, cikkcakkos tergeröblöket nevezik fjordoknak.

giai útján, pár nap alatt belezavarodnék, mert mire nagynehezen megszámolta, hogy abban a fjordban, ahol éppen járt a hajója, mennyi vízesést lát, akkor váratlanul szétnyílik valahol a fjord sziklafala és egy fordulónál újabb fjord-ágba lehet beletekinteni, ahol a gleccserekkel koronázott meredek sziklafalról a szószeros értelmében megszámlálhatatlan mennyiségű kisebb-nagyobb vízesés örvénylik, zuhog, tajtézik lefelé és egy perc múlva eltűnik ez a varázslatos kép, mert hajónk elment a fjord bejárata előtt és máris újabb fjord-kép bontakozik ki előttünk újabb vízeséstömegekkel.

De ha a szárazföldön járunk és akár autóval, akár gyalog megyünk be a szűk völgyek útvesztőjébe, akkor is lépten-nyomon vízesésekre bukkanunk, úgyszólván minden útfordulónál újabb vízesés habfehér tajtéka csillan meg a napfényben és még el sem halkan az egyiknek a zúgása, máris hallatszik a másiknak a félelmetes dübörgése. Szinte remeg alattunk a sziklatalaj, amint száz méterről, vagy még magasabbról zúdul alá rettenetes erővel az óriási víztömeg, fantasztikus formákban. Aki vízesés-tanulmányokat akar folytatni, az elsősorban Norvégiába menjen, mert olyan változatosságban sehol a világon nem lehet vízeséseket találni. Van szélesen zuhogó, tipikusan „szárazföldi vízesés,” amikor valahol a szárazföld belsejében, messze minden tengertől, vagy folyótól, csak két tó vize ömlik egymásba és alig néhány méteres talajkülönbséget az egész, de hihetetlen erővel és tombolással tajtézik át a víz a magasabban fekvő tóból az alacsonyabba, pár méterrel feljebb a felső és pár méterrel lejjebb pedig az alsó tóban tükörsíma és kristálytisztán átlátszó víz, mintha semmi közük sem lenne a két tó közti vízeséskapcsolathoz. Amerre gleccserek* vannak — Norvégiában pedig van ebből elég —, ott tavasszal és kora nyáron zúg és dörömböl az egész környék a rengeteg vízeséstől, amint az olvadó gleccserből felszabadult víz lefelé rohan és szikláról sziklára ugrik. Van olyan közöttük, amelyet keresztben metsz ketté az autót, úgyhogy amikor a kocsit megáll, szinte szédül az ember, mert alatta is, felette is szédítő magasságból még szédítőbb mélységbe zuhogó vízáradat tombol, a finom vízpáran állandó szivárványban törlik meg a napsugár és foglalja színes keretbe az egész lenyűgöző látványt. Vannak fátyolszerű, leheletfinom vízesések, vannak tömör, az orgona legmélyebb hangjain dübörgő óriások, majd vékony, de hihetetlenül magasról egy sugárból ömlő vízugarak, majd széles, egész hegylejtőt elfoglaló zuhatagok, mintha sziklalépcsőkön ugrálnának lefelé, vannak, amelyek párosan, párhuzamosan egymás mellett csikozzák fehérre a sziklafalat, sőt a világhírű „Hét testvér” vízesés hét egymás mellett lebegő vízfátyol.

Óriási magasságból zuhog le a meredek sziklafalon a hét keskeny fátyolszerű vízesés és nagy gyönyörűségét okoz a fjordokba belátogató hajók utasainak.

Hármunkról.

(R. L. -nak)

Anyám a mult.
Hold-halvány arca van.
Él és vár reám.
Nyugalom érne karjaiban,
de munkára szólít az Atyám.

Az én atyám a Jövő.
Napkorong van fején.
Az Úr ő s vár reám
S jön és követ az anyám
az élet reggelén.

R. M.

Gondolkozó ember nem iszik.

Irta: Boldizsár Károly.

Emberek! Tekintsünk szét a megcsontított szegény hazánkban és tekintsünk az egész világban. Bizonyára látni fogjuk azt, hogy mennyi embertársunkat ragadott magával és sodort a lejtőre az iszákosság. Egyelőre ne menjünk tovább, nézzünk csak ki az utcára, amikor a szél hordja a havat és lépteink alatt megcsikordul a fagyos hó.

Egy sápadt arcú, vézna, nyolc éves kis fiúcska, hóna alatt a tankönyvekkel összehúzódva, dideregve megy az iskolába. Lábán elnyűtt rongyos női cipő, amelyet valamikor egy nő, talán az édesanyja hordott. Kabátja nemhogy csak vékony, de rongyos is és a rajta levő foltot a hideg szél irigykedve cibálja, mintha azt is sajnálná a kabátból. Sapkája csak egy darab elavult harisnya szárból van, melynek egyik vége be van kötve, az van a fülére is ráhúzva. Az egyik kezében egy darab száraz kenyér és azt rágva, dideregve megy az utcán.

Menjünk tovább; nézzünk be ennek a kisfiúnak a szüleihez.

Az apa egy züllött kinézésű, harminc éves, de kinéz ötvennek is. Borotvátlan arcú, gromba, káromkodó iszákos ember, foglalkozásaasztalos mester volt, de most gyári munkás. Az anya ágyban fekvő tüdőbajos asszony, akit már a sok nélkülözés és a hosszú betegség súlya is megtört. A másik sarokban egy hat éves kislányka és egy négy éves kisfiúcska rongyokba takarva ülnek az ágnak nevezett deszkatákolmányban egy kis törött szalmán. A szoba hideg, az ablakok papírral vannak beragasztva. Egyszóval, egy nyomortanya képe ez. Pedig az apát munkához juttatta egy jótékonyági egyesület és keres hetenkint tíz pengőt. Igen ám, csak amire szombaton éjjel hazaér, alig van két-három pengő az egész héten verejtékeztetőn megkeresett tíz pengőből. A többi a korcsmáros bő erszényébe vándorolt. Abból a megmaradt két-három pengőből mit kezdjen a család, hisz élelemre nem elég egész héten a három kis éhes száznak. Hát még akkor a tüzelő, a lakbér, az asszonynak orvosságra, tejre vagy egy kis jobb táplálékra. A ruházatra pedig nem is lehet gondolni. Jön a hétfő, még maradt vagy két pengő a háznál, reggel az apa azt is zsebre vágja. Hiába

* Gleccser = örök hó határán felül képződő jégár

az asszony siránkozó könyörgése, a válasz egy durva káromkodás. Megy, ma korábban elmegy hazulról egy órával, hogy még a gyár szomszédságában lévő korcsmában bevarja a munka megkezdését néhány pohár bor és pálinka mellett. A két pengőnek hamar vége lett, mert akad „jóbarát” is. Félig tániolyogva, részegen ment be a kapun a fűrésztelepre, egyenesen az ő munkahelyére. A vezetők nem látták, hogy ittas. A többi munkás ellenben látva állapotát, nevetve csipkelődtek vele, hogy bizony jó hangulatban van, így aztán megy is a munka, őnekik bizony nem kerül. Nevetve fogadja a viccelődést, sőt még maga is jókat kacag rajta. Megindítja a nagy gyalu gépet és rakja, azaz tömi bele a sok keskenyre vágott vékony kis lécet, amit valamely keretnek a készítésére gyalulnak tömegesen.

Egyszer csak egy nagy recsenés, a gép hargosan csattan, egy szál kis lécet visszavág, mert nem volt egyenlően beszorítva a henger. Egyenesen az ember gyomrába fűrődve áll meg a kis fapálcika, mint egy kilőtt nyilvessző. Az emberi ordít és megtántorodva hátra esik. A többi munkások felfigyelnek a kiáltásra és odarohannak. A gyilkos gépet azonnal leállítják és érintetlenül hagyják, amíg a bizottság meg nem vizsgálja. A szerencsétlen embert kiviszik a gépteremből és jönnek a mentők, de már csak a bekövetkezett halált tudták megállapítani. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az illető erősen ittas állapotban volt. Ugyanezt állapította meg a hatósági vizsgálat is, így tehát a gyárat semmiféle felelősség nem terheli, mert a szerencsétlenséget az illető munkás hanyagsága és felületessége okozta azáltal, hogy a gépet rosszul állította be. Az asszony a hír hallatára csak annyit mondott: előre elkészültem, már rég az ilyen esetre, mert éreztem, hogy az ital nem viszi jóra az uramat. Magammal nem törődöm, csak ezekkel a kis teremtésekkel mi lesz? Hol és ki fogja őket fölnevelni? Az a tudat fáj, hogy majd más útni, verni fogja őket, mert nekem a napjaim ügyis meg vannak számlálva.

Az a tisztviselő, aki a gyárból a hirt hozta a szerencsétlenségről, megindult a család során, a zsebéből egy húsz pengős bankjegyet adott át az asszonynak, hogy némiképpen enyhítse nyomorukat. Távozása után pedig egy jótékonyági egyesületet keresett fel és a szegény családot az egyesület pártfogásába ajánlotta. Az asszony zokogva a könnyeivel áztatta a pénzt. Fáj neki, hogy könyöradományra kellett szorulnia. Habár ezt mind elkerülhették volna. Pár évvel előbb még jól menő kis asztalos műhelye volt gépekkel a férjének.

De az átkozott iszákosság elvitt mindent. Most aztán a nyomorúság borult a kis családra.

Ez a kis történet, meg ehhez száz és ezer hasonló példa van az életben, ami megvilágítja előttünk az iszákosság által okozott sok szerencsétlenséget. Most, amikor a tudomány és az emberi műveltség mindent felülmúl, mért engedjük magunkat azzal az állati ösztönrel vezetett?

Most, amikor hazánknak józan, egészséges, erős fiakra van szüksége, ne hagyjuk magunkat az

alkohollal tönkre tenni. Mert csak ép testben lehet ép lélek. Amely test rabja az ital élvezetének, az nem lehet ép és ott nincs is ép lélek. Az iszákos képes még hazáját is elárulni néhány pohár italért. De nemcsak saját magát teszi tönkre az aki iszik, hanem családját, gyermekeit is. Sok esetben, sőt legtöbb esetben az iszákos szülőnek a gyermekei mind terhettek, vagyis hülyék, tüdő és vérbajosok, mindenre könnyű hajlamúak, ezt mind köszönhetik az iszákos szülőknek.

Ennek folytán szaporodik a korcsmák száma, de szaporodik, ami elég szomorú, a kórházak, elmeógyógyintézetek és a börtönök lakóinak száma is.

Mintha csak egy pusztító háború, vagy kolera járvány pusztítana, úgy szaporodik az ebben szenvedők légiója. Ezt megakadályozni csak akkor lehet, ha Istenbe vetett erős hittel a boros pohár helyett a Szent Bibliát veszed a kezébe és fiadnak is azt adod a kezébe a korcsmázásra adott pénz helyett. Mert csak úgy remélhetünk hazánknak is szebb és boldogabb jövőt. A korcsmárosok meggazdagodnak, minden garast a fogukhoz vernek. Ha leszegényedsz, hiába állsz az ajtaja elé, hiába nyujtod sovány karodat alamizsnáért, nem fogsz kapni. Te pedig, aki évek hosszú során hordtad azt a keservesen, fáradtan megkeresett pár filléredet, meggörnyedsz, járásod olyan lesz, mintha kordét húznál magad után, amelyre szomorú sorod és nyomorúságos betegségeid volna reá felhalmozva, amit vettél a pénzédért. Húzd addig amíg össze nem roskadsz vagy valamelyik börtönben vagy kórházban ki nem leheled bűnös, iszákos lelkedet.

Igen, ez így van embertársaim, mert az ital hajtja a bűnbe az embert, sőt még állatias gyilkosságtól és az erkölcstelenség förtelmes mocsaraitól, aminőkről soknak sejtelve sincs; sem riad vissza. Még többeket is beleránt magával. Fiatalokat visz magával a megásott sírba, olyanokat, akik még tudatlanok, akiknek az ivás kellemes élvezetet nyújt. De azután ha később reá eszmél, akkor látja, hogy az a kéz, melyről azt gondolta, hogy szeretetből vezette, az a bűnbe, a lejtőre rántja maga után. Hiába van e korcsmában tábla, hogy csak tizenhét éves felülieknek szolgálunk ki szeszes italt. A korcsmáros soha senkitől nem kérdezi, hogy mennyi idős, főleg amikor egy idősebb barát társaságában jelenik meg. Kiszolgálja a tizenöt és tizenhat éves fiatal gyerekeket is, a fő az, hogy pénze legyen. Hogy aztán az a pénz milyen úton van, az már egyáltalán nem is fontos, lehet az, ami sok esetben, főleg városon, bűnös úton szerzett pénz is. Így aztán megesik sok esetben, hogy fiatal fiúk esnek rabjává és áldozatul a bornak, bűnnek és erkölcstelen életmódnak is. Szülők, apák! Vigyázzatok, ha ti nem vagytok iszákosok, hogy gyermekeitek is tiszta, józan életet kezdjenek és folytassanak, ne engedjétek, hogy elvakulva bele essenek a züllésnek árájába. Ne szoktassátok rá, hogy több zsebpénze legyen, mint amire okvetlen szüksége van. Mert lesz az az idő, amikor majd nem tudtok neki sokat adni és ak-

kor bűnös utakon megszerzi és kész érte a zül-
lés útjára térni.

Vigyázatok és örökjetelek gyermekeitek fe-
lett, óvjátok a rossz társaságtól, és züllött környe-
zettől. Mert csak így remélhetjük, hogy fel tudjuk
támasztani Nagy Magyarországot.

Elégge megtizedelte nemzetünket a világhá-
ború, ne engedjük, hogy most meg ez az átkos,
romboló hatású alkohol, tizedelje meg maroknyi
magyar népünket.

Azt mondják, hogy az ivásban felejtést ta-
lálni. Igen! Addig, amíg annak kábító hatása alatt
van, de azután jön a levertség, idegesség, étvágy-
talanság, gyomorégés stb. és akkor sajnáljuk meg
azt a pénz, amit elpocsékolunk és azután érezzük
és érzi a család is, mert nélkülözni kell miatta.

Fel tehát a fegyverrel és küzdünk az iszá-
kosság ellen.

Most van legnagyobb szüksége szegény ha-
zánknak a józan gondolkodásra. A közmondás is
azt tartja: „Ivó ember nem gondolkozik, gondol-
kozó ember nem iszik.“ Ne engedjük magunkat
a láthatatlan halál és pusztulás kinyújtott, hosszú,
sovány, kitárt ölelő karjaiba zárni, hanem védekez-
zünk, mert közös érdekünk.

Először magunkat, azután pedig családunkat
és embertársainkat is védjük meg az iszákosság
rabságától. Gondolkozzunk tehát józanul és ne
igyunk alkoholt, mert a; gondolkozó ember nem
iszik!

Igy válhatunk hazánk hű polgáraivá.

Miképen mi is megbocsátunk...

— Elbeszélés —

(Folytatás.)

Törjük pozdorjává!... Romboljuk le! — hang-
zott egyre véresebben, de Ásós csendet pa-
rancsolt. Még sokáig beszélt a feltűzött falusiak-
hoz, s oktatta őket... Hogy nem kell lármát csapni,
nem kell holnapig véleményt nyilvánítani.

— Hallgatunk... Ez lesz a mi válaszuk!...
Hallgatunk... És hiába jön el holnap az ünnepség
ideje, oda nem megy el senki. Fogatot sem adunk
az állomásra, a fiúkat sem engedjük el a zenekarba,
a leányainkat sem öltöztetjük magyar ruhába, s
nem szórunk virágot az útra... Hallgatunk!...
Hiszen minket eddig sem kérdezett senki!... Még
az utcán se fogunk mutatkozni. Hagy érezze meg
az a kegyetlen ember, hogy a falu gyűlöli, megveti
s nem fogad el tőle semmit sem... Ne féljetelek, bünt
nem követünk el, hisz mi csak hallgatunk... S
hogy kilenc ártatlan lélek ne szenvedjen ebből a
hallgatásból hátrányt, kilenc család veszi magához
őket... Ha kell, viszem én mind a kilencet, de Bar-
tha Ambrus nekünk ne adjon semmit... Egye meg a
penész a pengőit, ha már a szive úgysis kőből van!...

Egy félóra alatt a falu minden házáat bejárta
ez a hír, s minden házban ki lett mondva az ítélet:
holnap mindenki bezárkózik a házába s nem lát,
nem hall...

És amikor feljött a hold, sápadt fényét reá-
vetve Árvafalva alvó házaira, nem talált mást csak

izzó gyűlöletet meg egy ősz öregembert, aki
Bibliáját olvassa, amelyben meg van írva:

„Egy örömnél nincs ítélete, az Úrtól való
örömnél...“

*

Reggel szokatlan csöndesség volt az utcákon.

Hiába kelt fel rózsaszínű nyoszolyájából már
jó korán a nap, s hiába nézegette nagy kíváncsian
a fellobogózott árvaházat, hiába ontották illatukat
a nyíló virágok, hiába daloltak Istent dicsérő
zsoltárt a madarak, csönd, fájó, bántó, halálos
néma csönd feküdt rá a falura. Az utcák néptele-
nek voltak, az ablakok csukottak maradtak, még
a muskátli is hiányzott belőlük...

Jaj annak a vendégnek, akit így vár egy
falu!... Csukott ablakokkal, csukott, lelakatolt
szívekkel!... De jaj annak a falunak is, amely
csak így képes ünnepelni!... Gyűlölve, haragtól
szikrázó szemmel!...

Sámsonyi nagytiszteletű úr frissen ébredt s
a nála igen korán zörgető kúrátortól aggódva
kérdte:

— Mi történt a faluval?... Miért ilyen kihalt
és néptelen?

— Baj van! — nézte csizmájának orrát a
kúrator. — Nagy baj!... Botrány lesz itt, nagytisz-
teletű úr!... Árvafalva nem ad kocsit az ünnepség-
hez. Se kocsit, se virágot!... Nincs elegendő fo-
gat, az állomáson maradnak a vendégek...

Az Úr ősz szolgálja elfehéredett.

— Igaz ez, Böde?

— Isten engem úgy segéljen! — emelte es-
küre a kezét Böde. — Botrány lesz itt, botrány...
Jó volna értesíteni az őrsöt.

Sámsonyi befogatott és a presbiterekhez haj-
tatott. De mindenütt komor arcok, elszánt tekinte-
tek fogadták. S mindenütt egyforma volt a válasz.

Mi azt a házat el nem fogadjuk!... S még
azt is ellenségünknek tartjuk, aki arra kényszeri-
teni akar bennünket.

Hiába volt szép szó, könyörgés, fenyegetés,
csupán annyit ért el Sámsonyi nagytiszteletű úr,
hogy öt fogatot mégis össze tudott szedni. De azt
is milyen nehezen!

Ezzel az öt fogattal hajtott ki az állomásra,
meg azzal az elhatározással, hogy ha megérkeznek
az előkelő, magas vendégek, azonnal megmondja
nekik: forduljanak vissza, mert haragszik, lázado-
zik a falu, s még a jó adományt se fogadják el
Bartha Ambrustól.

A botrány valóban kitört.

A vendégek megérkeztek s legnagyobb cso-
dálkozásukra az állomáson csak a papot látták, a
jegyző, a bíró és a kúrator társaságában... Se vi-
rág... se zene... de mégcsak virágcsokrot átnyújtó
magyarruhás kislányka se!... Talán bent, a falu-
ban?...

Nagytiszteletű Fogarasi Tamás, a Szeretet-
szövetség kiküldött lelkésze csakhamar észrevette
a bajt. Ő tudta, hogy ha valami tetszik a népnek,
el nem mulasztja az alkalmat, hogy jelenlétével
tüntessen... Ha pedig valami nem tetszik, távollé-

tével fejezi ki rosszalló nemtetszését... Itt, úgylát-szik... hiba van.

— A falu haragszik — kezdte üdvözlés után Sámsonyi — és távollétével tüntet. A szeretettel várt és Jézus nevében érkezett vendégek egy halott falut találnak, üres utcákat, becsukott ablak-táblájú házakat... S csak azért, mert az árvaházat egy olyan ember adományozza, akinek sok mindent nem akarnak, nem tudnak megbocsátani.

Mivel az állomás nem alkalmas hely ilyen kényes ügy kimagyarázására, a pap a parókiára vitte vendégeit és ott gyors reggeli után elmesélte nekik Bartha Ambrus kálváriás életét. Hogyan hasonlott meg önmagával, az emberekkel, hogyan tudta házát zárvatartani egy vajúdó asszony előtt, hogyan esett össze a Dombi-ház előtt Karácsony este s hogy azok hogyan fizettek jóval, szeretettel a rosszért, a szívtelenségért. Végül elmesélte azt is, hogy hogyan fogta meg ezt a kemény szívet a hirtelen jött tragédia és miként akar Istennek tetsző életet élni ezután a sokat szenvedett ember, egy olyan életet, amelynek első, tipegő lépése nyomán egy árvaház nyílt ki...

— Furcsa nép ez a mi népünk, — fejezte be szavait Sámsonyi nagytiszteletű úr. — Szeret, ha kell szeretni, de gyűlöl, ha úgy látja jónak...

Közben megérkezett a főszolgabíró is.

Autóval jött, díszruhás hajdú ült a soffőr mellett. A kúrator várta őket a kapunál, hogy ne hajtsanak az árvaházhoz, mert ott egy lelket se találnak... S egy félóra múlva már a főszolgabíró is tudott mindent.

— Értem — dörmögte öblös poharával játszadozva — De meg kellene talán puhítani az emberek szívét.

— Megpróbálhatjuk! — mosolygott Sámsonyi s azonnal kiadta a parancsot.

— Harangozzanak be!...

*

Egymás után három rövidet kongatott a harangozó s mintha a földből nőttek volna ki az emberek, egyszeribe életre támadt a falu. Jöttek a lázadók, komoly, fontoskodó arccal, némelyik büszkén, dacosan, némelyik szemét lesütve, áhítatos tekintettel, de legtöbbször fél szemmel a paplak felé pislogtak, hogy kik vannak a tornácán, s csak aztán jutott bámuló tekintet a kapu előtt álló autónak, meg a meggyszínvörösbe bújtatott hajdúnak.

Már a második harangszónál együtt volt a falu.

Megszűnt a harag, a vetélkedés, a lobogó gyűlölet, az ellenségek megbocsátottak egymásnak, de csak azért, hogy egyesült erővel támadhassák Bartha Ambrust...

— Csak kitartani! — lázított még mindig Árpádi Menyus halkán. — Hagy lássák meg az urak, hogy komoly a dolog. A nagytiszteletű úr bizonyára megkéri a falut, de mi ne engedjünk!... Legyen miénk a végső szó... Sőt, istentisztelet után követeljük ki abból a házból az árvákat!...

Mások is beszéltek, ki halkán, ki hangosan, hévvel, tüzzel s bizony a harmadik harangszó után nyilvánvaló volt, hogy sikertelen lesz minden békítési igyekezet...

Mindenki jelen volt a templomban, csak egy ember hiányzott, Bartha Ambrus. Ő odahaza várta, szívszorongva, áll, vagy elbukik...

A falu, a lázadó, a gyűlölködő haragos falu pedig teletorokkal énekelte egymásután a szép dicséreteket, s amikor a pap a szószékre lépett halálos csend fogadta... Már az első mondatnál pattogott a hangja, s koppanva hullott a falu fejére.

— Keresztyén Testvérek!... Azt mondja az Írás: „Aki egyet befogad az enyéim közül, az engemet fogadott be...” S ti mégsem úgy cselekszetek. Ti elfelejtitek a vámszedő Zákeust, a bűnbánó Magdolnát, sőt még az Úri imádságnak azt a sorát is, amely azt mondja:

„...Miképpen mi is megbocsátunk...”

Vagy talán ti, akik várjátok és szomjazzátok az Úr bocsánatát, ti nem akartok megbocsátani?...

Mind hiába!

Az ünnepélyre senki sem jelentkezett.

Istentisztelet után újra csendes lett a falu és a vendégek kénytelenek voltak elutazni. Csak ezután kereste fel Sámsonyi nagytiszteletű úr Bartha Ambrust, hogy vigasztalja és türelemre intse.

— Fel a fejjel, Ambrus gazda!... Az Isten nem hagyja el a benne bizókat!...

Bartha Ambrus éppen az ablaknál állt. Nézte, nézte a kihalt utcákat s csak sóhajtott. Aztán rámeredt a papra.

— Isten?... Nekem nincs Istenem!... De nektek sincsen! — kezdett most már kiáltozni és kifizetett az utcára. — Sötétségben éltek még ma is, és hiába veritek a melletteket, ha csak kifelé vagytok alázatosak, istenfélők... s ha csak kapni akartok mindig az Istentől... adni meg soha!... Egyszerre elkezdett kacagni.

— Hahaha!... Én velem dacoltok?... Én tőlem nem fogadjátok el a békejebbot?... Azt várjátok talán, hogy könyörögjek?... Nem!... Soha!... Nézd meg, Sámsonyi, nézd meg, mit csinállok, hogyan válaszolok én a falunak!...

Szó nélkül kirohant a szobából, az udvaron felkapott egy hosszúnyelű baltát és a két ház között épített kiskapun keresztül átrohant az üresen maradt, megvetett, sok költséggel, de még több szeretettel átépített árvaház udvarába s ahányat villant a fényes balta, nyomában annyi ezer szilánkban hullott az üveg, a faforgács, a vakolat... A másik percben már a tetőn villant a fejsze és a félig örült ember hűszéves legényt megszegyenítő erővel hasította, törte és zúzta, aprította a tetőzet léceit, gerendáit s millió darabban hullott az utcára a cserép... (Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.